Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta (HE 248/2018vp)

Eduskunnan ympäristövaliokunta 17.1.2019

HSY:n jätehuollon toimialajohtaja Petri Kouvo

Jätehuollon toimivuus ja jätehuoltopalveluiden saanti on turvattava

- Voimassa olevaa jätelain toissijaisen vastuun säännöstä ei ole tarpeen muuttaa lainkaan.
- Nyt ehdotettu tietoalustan käyttöönotto olisi järkevää yhdistää jätedirektiivin käynnistämään uudistukseen.
- EU-komission suositukset Suomelle: vastuunjaon pirstaleisuus vaikeuttaa kierrätystavoitteisiin yltämistä. Esityksen mukainen malli pirstaloisi kuitenkin vastuuta edelleen. Malli ei kannusta uusiin investointeihin.
- Ehdotuksen mukainen hyvin laajaksi esitetty tietoalustan käyttövelvoite hidastaa ja vaikeuttaa merkittävästi yritysten tarvitsemien jätehuoltopalveluiden saatavuutta.
- Ehdotus voi vaarantaa jätehuollon toimivuuden pääkaupunkiseudulla sekä aiheuttaa aidon riskin jätteen päätymisestä maastoon, luvattomiin käsittelypaikkoihin tai ulkomaille vientiin.

Pienjäteasematoiminta on rajattava tietoalustan käyttövelvoitteen ulkopuolelle

- Pienjäteasematoiminta on rajattava kokonaan tietoalustan käyttövelvoitteen ulkopuolelle.
- HSY ja Helsingin, Espoon, Vantaa ja Kauniaisten kaupunginjohtajat esittävät vakavan huolensa Sortti-asemien palveluiden toimivuudesta tietoalustan käyttövelvoitteen käyttöönoton myötä.
- Sortti-asemilla on vuosittain n. 500 000 asiakaskäyntiä. Noin puolet Sortti-asemilla vastaanotettavista jätteistä on yritysasiakkailta. Yli 2000 Sortti-aseman yritysasiakkaan vuosittainen laskutus ylittää 1000 € rajan.
- Tietoalustan käyttövelvoite ei sovellu Sortti-asematoiminnan luonteeseen, jossa palvellaan nopealla tahdilla vaihtelevista kohteista remontti- yms. pienkuormia tuovia asiakkaita, joiden jätehuoltopalveluiden tarve ei useinakaan ole etukäteen arvioitavissa.
- Ehdotetut jätelain velvoitteet ovat yrityksen, valvojien ja neuvonnan kannalta liian monimutkaisia, työläitä ja haastavia ymmärrettäviksi. Jätehuoltopalvelun saanti hidastuu ja voi johtaa kuormien käännyttämisen myötä kohonneeseen riskiin jätekuormien päätymisestä epäasianmukaiseen vastaanottoon.

Case Verkkosaari: 5000 tonnia jätettä, kustannusarvio 0,5 M€

- **MILJOONIEN KILOJEN JÄTEKASA RAIVOSTUTTAA ARVOSTETULLA LUONTOALUEELLA HELSINGISSÄ: VIRANOMAISET SULKIVAT EKOMIEHEN KAATOPAIKAN - KUVAT!**
- 13.4.2018 09:48
- Helsingin Vanhankaupunginlahden alue on kansainvälisesti arvostettu luontokohde, joka tunnetaan etenkin näin keväisin tuhansista muuttolinnuistaan.
- Tänä vuonna maisemat eivät ole yhtä uljaat kuin aikaisempina, sillä Vanhankaupunginselän länsipuolelle Verkkosaareen on ilmestynyt valtava jätekasa. Mystinen jätekasa on aiheuttanut ärtymystä lähialueiden asukkaissa sekä alueella liikkuvissa luontoihmisissä. Jäteläjä näkyy Itä-Väylälle sekä Kulosaaren hienostoalueelle saakka
- Helsingin kaupungin ympäristötarkastaja: asiat kaatopaikalla ovat yhä retuperällä ja viranomaiset ovat miettineet yrityksen ympäristöluvan peruuttamista.
- Uhkasakoilla ei vaikutusta asian hoitoon

HSY

Tietoalustan käyttövelvoitteelle tulee säätää riittävän korkea ja pysyvä kynnysarvo

- Tietoalustan käyttövelvoitteelle tulee säätää riittävän korkea ja pysyvä kynnysarvo, julkisten hankintojen kynnysarvon mukaisesti 60 000 €.
- Tällöin tietoalustan käyttäjiksi ohjautuisivat jätehuollon ammattimaiset toimijat ja volyymiltaan suurempien jätevirtojen haltijat, ja tietoalustassa kilpailutettavien palveluiden kohteena olisi käytännössä vain jätteenkäsittelypalvelut.
- Suurimmat yritysten toimittamat jäte-erät Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen olivat rakennus- ja purkujäte, biojäte ja erilaiset maa-ainekset. 2017 jätteenkäsittelykeskuksessa asioi 2400 sellaista yritysasiakasta, joita jatkossa mahdollisesti koskisi tietoalustan käyttövelvoite, vuosittaisen 1000 euron rajan mahdollisesti ylittyessä.
- Jo yhdenkin jäte-erän toimittaminen saattaa ylittää 1000 € rajan.
- Tietoalustan käyttövelvoite hidastaa merkittävästi jätehuoltopalvelun saantia. Tieto velvoitteesta saattaa tulla täysin yllätyksenä jätettä tuovalle kuljettajalle. Jätteen tuojat ovat hyvin heterogeeninen joukko erilaisia yrityksiä. Kuormien käännyttäminen ei ole kenenkään osapuolen etujen mukaista, mutta erityisesti asiakkaan näkökulmasta kestämätön tilanne.

Muita muutosehdotuksia

- Julkisten hankintayksiköiden tietoalustan käyttövelvoitetta koskevia säännöksiä on täsmennettävä. Muutoin vaarantuu hankintayksiköiden oikeus saada kunnan jätelaitoksen TSV-palvelua; esimerkkinä sairaaloiden erityisjätteet tai pilaantuneen maan käsittelypalvelut. HSY ei voi kuntayhtymänä osallistua julkisten hankintojen tarjouskilpailuun kuntalain säännösten johdosta.
- Lainmuutos edellyttää merkittäviä muutoksia HSY:n nykyisiin tietojärjestelmiin. Lisäksi uudesta käyttövelvoitteesta tiedottamiseen ja yritysten opastamiseen on varattava riittävästi aikaa. Tästä syystä lain voimaantulo voi olla aikaisintaan 1.1.2022, jotta muutoksen hallittu toteutus voidaan varmistaa.
- Tietoalustaprosessin toteuttaminen vaiheittain, ainakin alkuvaiheessa vapaaehtoisuuteen pohjautuen, olisi HSY:n näkemyksen mukaan ainoa tapa varmistaa jätehuollon toimivuus ja valmistautua muutokseen hallitusti.